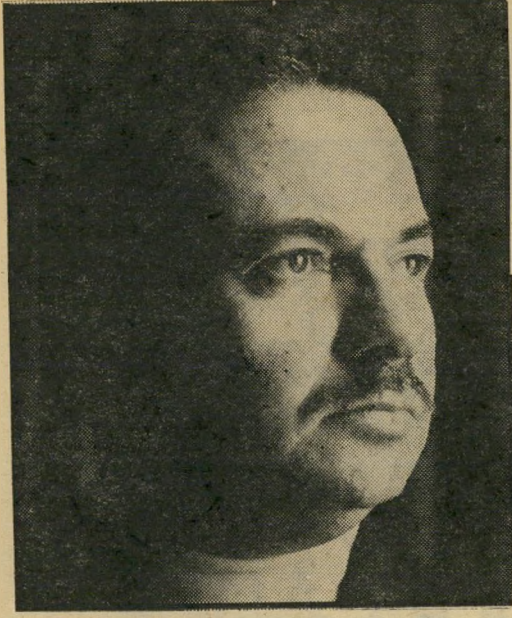

הקוויזלינגים שלנו

כינוי הבז "קוויזלינג" נכנס לשימוש בינלאומי אחר מילחמת-העולם השנייה, לתיאור מנהיג מקומי המגיע לשלטון בעזרת האויב הזר, והמשתף עימו פעולה. להגדרה הזו של אורי אבנרי ("העולם הזה", 16.8.78) רצוי להבהיר ולהדגיש: שיתוף-פעולה עם האויב הזר פירושו — עזרה לאויב להשיג את מטרותיו, המכוונות נגד בני עמו של הקוויזלינג. זה יכול להיות דיכוי וניצול, אבל זה יכול להיות גם השמדה פיזית — כפי שקרה ליהודים תחת שלטון האויב הנאצי.

וידקון קוויזלינג היה שר-הביטחון של נורווגיה. ב-1932 הוא עזב את הממשלה לשם ייסוד "מיפלגת האיחוד הלאומי", שדגלה באדיאולוגיה הנאצית. כש הנאצים כבשו את נורווגיה ב-1940 הם הירשו לו להקים ממשלה מקומית, שפעלה בשירות שלטון ה-כיבוש הגרמני. ב-1945, כשגרמניה הובסה, הוא הודח מהשלטון, הואשם בבגידה והוצא להורג. מאז מסמל שמו את מי שמתף פעולה עם שלטון כיבוש, למען האינטרסים של כת בזיה מקומית. קוויזלינג לא היה יחיד. בהולנד עשה דבר דומה אנטון מוסרט, בצ'כיה — אל"מ עמנואל מוראוויץ, ביוגוסלביה — אנטה פאווליץ, ואפילו בסין הרחוקה נמצא קוויזלינג לשלטון הכיבוש היפאני בננקינג — ואנג צ'ינג וויי — נשיא ממשלת סין.

למעשה, לא היתה מדינה כבושה אחת שלא היה לה "קוויזלינג" משלה. כל אלה טענו שקיבלו על עצמם את התפקיד למען העם, שיש לדאוג לו גם תחת כיבוש זר. טענה זו יכולה לתת להם מעמד אחר בהיסטוריה אילו ניצחה גרמניה במילחמת-העולם השנייה, וכבר היו דברים מעולם. לרוע מזלם (ולמזלו של העולם החופשי), הביא טירופו של היטלר לתבוסת גרמניה ולנפילת ה-מישטרים ששיטפו פעולה עימה. המנוצח משלם את המחיר, וזה רק מיקרה שהמנוצח היה גם הרשע. וידקון קוויזלינג שילם תוספת מיוחדת: הפיכת שמו לאות-קין מודרני של בוגד בארצו. לעם היהודי היה חשבון מיוחד עם הקוויזלינגים,

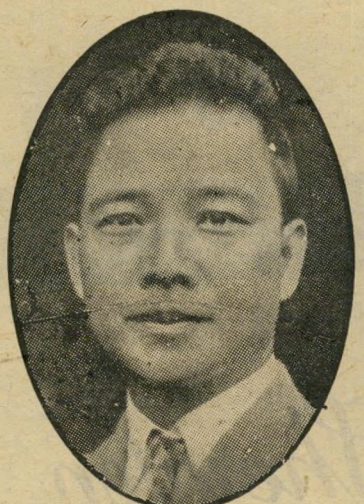
מיעוטים לאומיים ולרכוש את נאמנותם. העם היהודי, בעניין זה, טרם יצא מהגלות ומהגטו, גם כשמדובר על דור שלישי של ילידי הארץ. המייג'רים סעד חדאד וסאמי שידיאק, שיצאו להגן על בני עדתם בדרום-לבנון, זוכים אצלנו בתואר "קוויזלינג", כאשר "ממשלתם ה-חוקית" בבירות משתפת פעולה עם הסורים, הטובחים בגלוי בבני-עמם. אם נישאר נאמנים להגדרה המקורית של "קוויזלינג" — היכן משתפים חדאד ושידיאק פעולה עם אויב עמם? האם ישראל היא אויב הלבנונים? האם ישראל קבעה לעצמה, אי-פעם, כמטרה, להשמיד או לשעבד את העם הלבנוני? האם התואר "קוויזלינג"

אנתון מוזרט
הקוויזלינג ההולנדי

עמנואל מוראוויץ'
הקוויזלינג הצ'כי

ואנג צ'ינג-וויי
הקוויזלינג הסיני

אנטה פאווליץ'
הקוויזלינג היוגוסלבי

אינו מתאים בדיוק לאלה הנקראים "הממשלה ה-חוקית של לבנון"? שליטי ערב מתפרנסים, מזה שנים, בשוק הפוליטי, מהצגת ישראל כאויב הערבים. אנו יודעים שאין ל-ישראל כל מטרה לפגוע, ביוזמתה, בארץ ערבית כלשהי. מכאן — שמתף-פעולה ערבי עם ישראל אינו — מעצם הגדרת המושג — להיות "קוויזלינג", הפועל ב-שירותו של אויב, נגד עמו שלו. מדוע זה יהודים להוטים כליכך לאמץ נוסחאות של אויביהם (האמני-תיים), לפני שיחשבו לרגע, בראש צלול, על מעמדו וזכויותיו לפעול כמדינה ריבונית, שאינה דוחה בני עמים אחרים המוכנים לעמוד לצידו?

יוסף דוריאל, חל-אביב

שיגשוג כלכלי ואף חופש פוליטי — כפי שלא היו שם מעולם. אבל, המישטר של ישראל ביהודה ושומרון ייכנס, כנראה, להיסטוריה כיחידו בעולם שלא הצליח ואף לא ניסה למשוך לצידו חלק כזה או אחר של האוכלוסיה שיהיה מעונין בשיתוף-פעולה עימו — ל-מטרות החיוביות לפי כל קנה-מידה. ולהיפך — לכל משתף-פעולה פוטנציאלי הכינו היהודים אות-קין טבוע מראש: — "קוויזלינג".

אם יש תופעה הגרועה מקוויזלינג הרי היא זו, גם מבחינה לאומית ישראלית, אבל גם מבחינה אנושית כללית. עמים ריבוניים פיתחו יכולת לאמץ בקירב ומסביבם

כי ללא שיתוף פעולתם עם הכובש אי-אפשר היה לבצע בעילות כזו את השמדת יהודי אירופה ודבר זה בלבד מספיק, לפי כל קנה מידה, להגדיר אותם כפושעים נגד האנושות. דווקא בגלל זה, היתה צריכה לעבור החלחה בגופם של יהודים כששמעו שר בכיר בממשלתם ואת אמצעי-התיקשורת אחריו — מטביעים את הכינוי "קוויזלינג" — על הערבים המוכנים לשתף פעולה עם ישראל.

אף אחד לא התחלחל ואף מחאה לא הושמעה. לערבים זה היה רמז נוסף: מי שישתף פעולה עם היהודים יזנה מהם בתואר "קוויזלינג" — השנוא על היהודים יוונר מאשר על כל עם אחר. ב-3 בנובמבר 75, במיסגרת דיון על השילטון ביהודה ושומרון, הופיע לפני הכנסת, בשם הממשלה, השר ה-

אחד מחבריה לעבודה, של דיילת-חן, שקיפחה חייה מיד רצחנית, נשא דיבריה-הספד קצרים. מן הדשא ה-ירוק אשר בכפר-מגוריה, נעה שיירת האבלים והמיש-לחות לבית-העלמין שבסביבה. כאן, החל הכל מחדש. רב אחר קרא פירקי תהילים ונשא דיברי הספד; רב צבאי פיקודי חזר על אותו התהליך, תוך שינוי הפרק בתהילים; חזן אחר הוסיף את חלקו לטכס; מנהל החברה נשא דיברי הספד, ולבסוף אמר דברו שר בממשלת ישראל. אומנם, מאז ומעולם שימשו טיכסי הלווייה אחרי מערכות חשובות, הזדמנות להצהרות חשובות. כך נהג פריקלס באתונה, וכך נהג לינקולן בשדה-הקטל של גטיסברג (בשני המקרים דובר על מהות הדמוקרטיה: (המשך בעמוד 15)

של קורבן הפיגוע: הורים אומללים, מנהלי הכפר, מו-רים, תלמידים, בני-מישפחה ואנשי ציבור. השמש זרחה ויקדה, שמש-קייץ של אמצע אוגוסט, והשוחט שחט. הורים, אח ואחות וחבר, שעולמם חרב עליהם ב-24 השעות האחרונות, נקלעו לפתע לטכס ממלכתי. צבא אנשי ציבור וסוללה של מצלמות-טלוויזיה עטו על הבמה הצנועה, מכוסת השחורים, שהוצבה במרכז הדשא הירוק. תוך המולת המישלחות ומיתקפת ה-עדשות של התיקשורת האלקטרונית, נדחקו לצד בני-המישפחה חפויי-הראש. הרב המקומי נשא דיברי הס-פד. החזן סילסל בקולו.

ההלוייה הממלכתית הפכה מוסד של קבע בהווי הישראלי. את רוב הזימונים מספקים לנו הטרור ה-אכזרי ופיגועי המחבלים. השבוע השתתפתי בעוד הלווייה עגומה ומדכדכת. אין נורא מן השכול, והקדיש של אבות על בנים ובנות הוא מן התופעות הסורוליסטיות של חיינו בישראל. מאחר שטכס הלווייה הממלכתי הפך מוסד-קבע, לאסוננו, חשוב לתת את הדעת על התופעות התרבותיות והחברתיות המתלוות לטכס זה. על כר-הדשא של אחד מבתי-הספר החקלאיים ש-במבואות חיפה המתונו, בדריכות ובכאב, המוני המלווים

תנו לבכות בשקט!